

Gränsbevakningslag 15.7.2005/578

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 § (4.6.2010/478)

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om passerande av riksgränsen och om övervakning av riksgränsen och de passerande samt om gränsbevakningsväsendets och gränsbevakningsmännens uppgifter och befogenheter.

Lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) innehåller bestämmelser om ordnandet av gränsbevakningsväsendets förvaltning, utbildning och forskningsverksamhet samt om gränsbevakningsväsendets tjänster och om särskilda rättigheter och skyldigheter för gränsbevakningsväsendets tjänstemän. Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter och om rätten att erhålla och lämna ut uppgifter i gränsbevakningsväsendets verksamhet finns i denna lag, i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005), i sjöräddningslagen (1145/2001) samt annanstans i lag. Bestämmelser om samarbetet mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet finns också i lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet (687/2009).

Bestämmelser om inre gräns, yttre gräns, gränsövergångsställe, gränskontroll, gränsövervakning och in- och utresekontroll finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer, nedan *kodexen om Schengengränserna*. I denna lag föreskrivs om de nationella uppgifter och befogenheter som följer av den nämnda förordningen och om beslutsordningen vid gränsbevakningsväsendet.

2 § (4.6.2010/478)

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *automatisk identifiering* med tekniska metoder utförd identifiering av en eftersökt person genom jämförelse av en bildupptagning av personen med det bildmaterial som myndigheterna förfogar över,
- 2) *förvaltningsenhet* en sådan enhet vid gränsbevakningsväsendet som avses i 3 § 1 mom. i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning,
- 3) *gränstrupper* trupper som avses i 2 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning,
- 4) *rågata* områden som sträcker sig till gränslinjen och som anges närmare i de avtal som ingåtts mellan Finland och dess grannstater om rikets gränser, eller sektorer som sträcker sig till gränslinjen och är lika breda som de gränssöppningar eller uthuggna linjer som i rågångsprotokollen fastställts för varje enskilt gränsavsnitt,

5) *upprätthållande av gränsordningen* verkställighet av bestämmelser som gäller riksgränsen och gränsovergångsställen samt av bestämmelser och föreskrifter som gäller internationellt samarbete mellan gränsmyndigheter samt tillsyn över att de iakttas,

6) *upprätthållande av gränssäkerheten* åtgärder som vidtas i hemlandet och utomlands för att förhindra brott mot bestämmelserna om passerande av riksgränsen och den yttre gränsen, avvärja hot mot den allmänna ordningen och säkerheten i persontrafiken över gränserna, bekämpa gränsoverskridande brottslighet och garantera säkerheten vid passerande av gränsen,

7) *gränsbevakningsman* en i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning närmare definierad tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet med i denna eller någon annan lag angivna särskilda befogenheter,

8) *gränsbevakningsmyndighet* en myndighet som avses i 4 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning,

9) *gränsson* ett område som inrättats vid den yttre gränsen i Finland för att upprätthålla gränsordningen och gränssäkerheten.

3 §

Gränsbevakningsväsendets säkerhets- och tillsynsverksamhet

Målet för gränsbevakningsväsendets verksamhet är att upprätthålla gränssäkerheten. Gränsbevakningsväsendet samarbetar med andra myndigheter för att upprätthålla gränssäkerheten.

Gränsbevakningsväsendet utför i samarbete med andra myndigheter tillsynsuppgifter om vilka det föreskrivs särskilt och vidtar åtgärder för förebyggande och utredning av brott och väckande av åtal.

Gränsbevakningsväsendet utför polisuppgifter, tulluppgifter och efterspanings- och räddningsuppgifter och deltar i det militära försvaret. Bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uppgifter inom området för sjöräddningstjänsten finns i sjöräddningslagen.

4 § (4.6.2010/478)

Den territoriella inriktningen av gränsbevakningsväsendets verksamhet

Gränsbevakningsväsendet verkar där det är motiverat för upprätthållande av gränsordningen och gränssäkerheten, genomförande av gränskontroll och utförande av sådana uppgifter med anknytning till det militära försvaret som ankommer på gränsbevakningsväsendet, samt på havsområdet och inom den ekonomiska zon som avses i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). Gränsbevakningsväsendet verkar på andra platser endast om det behövs för att slutföra en lagstadgad uppgift eller lämna handräckning.

2 kap

Allmänna principer i fråga om gränsbevakningsväsendets verksamhet

5 §

Utförande av uppgifter och angelägenhetsordning

Gränsbevakningsväsendet skall utföra sina uppgifter på ett så effektivt och ändamålsenligt sätt som möjligt. När förhållandena kräver det skall uppgifterna ställas i angelägenhetsordning.

6 §

Krav på saklighet, opartiskhet och försonlighet

Uppgifterna skall fullgöras sakligt och opartiskt och så att de främjar försonlighet och likvärdigt bemötande.

7 §

Proportionalitetskrav

Gränsbevakningsväsendet får inte göra större ingrepp i någons rättigheter och åtgärderna får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att en uppgift skall kunna fullgöras. Åtgärderna för att fullgöra gränsbevakningsväsendets uppgifter skall vara motiverade i förhållande till hur viktig och brådskande uppgiften är samt till övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

8 §

Meddelande av grunden för en åtgärd

Om en person blir föremål för åtgärder som riktar sig mot hans eller hennes frihet, skall personen i fråga eller hans eller hennes företrädare av en gränsbevakningsman upplysas om vad åtgärden grundar sig på, om detta inte är omöjligt på grund av personens tillstånd eller den rådande situationen.

Om inte något annat bestäms i denna eller någon annan lag, har även den som blir föremål för andra åtgärder än sådana som riktar sig mot hans eller hennes frihet, eller personens företrädare, rätt att få veta vad en åtgärd som berör hans eller hennes rättigheter grundar sig på, så snart detta är möjligt utan att åtgärden äventyras.

9 §

Åtgärdsfördröjning och åtgärdseftergift

En gränsbevakningsman har rätt att avstå från en åtgärd, om slutförandet av den kunde medföra följder som är oskäligen med hänsyn till det resultat som eftersträvas. I brottmål gäller i fråga om åtgärdseftergift dessutom vad som särskilt föreskrivs om saken.

Den som begärt en åtgärd av gränsbevakningsväsendet och vars omedelbara rättigheter berörs, har rätt att få veta grunden för att gränsbevakningsväsendet avstår från åtgärden. (22.7.2011/875)

2 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

En gränsbevakningsman som vidtar i denna lag avsedda åtgärder för att inhämta information får dröja med att ingripa när ett brott håller på att ske, om brottet inte orsakar överhängande allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller överhängande risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada och om åtgärdsfördröjningen är nödvändig för att dölja att information inhämtas eller för att trygga syftet med att informationen inhämtas.

Vid fördröjning av sådana åtgärder enligt denna lag som avser inhämtande av information ska i tillämpliga delar iakttas 5 kap. 46 § 1 mom. i polislagen (872/2011). (22.7.2011/875)

3 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

Den som begärt en åtgärd av gränsbevakningsväsendet, och vars omedelbara rättigheter berörs, har rätt att få veta grunden för att gränsbevakningsväsendet avstår från åtgärden.

10 § (22.7.2011/875)

Allmänna principer som ska iakttas i tulluppgifter, polisuppgifter och förundersökningsuppgifter

I polisuppgifter iakttas principerna i polislagen och i andra lagar som gäller polisens uppgifter. I tulluppgifter iakttas principerna i tullagen (1466/1994) och i andra lagar som gäller tullövervakning. I förundersökningsuppgifter iakttas principerna i förundersökningslagen (805/2011), tvångsmedelslagen (806/2011) och i andra lagar som gäller förundersökningsmyndighetens uppgifter.

10 § har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

10 §

Allmänna principer som skall iakttas i tulluppgifter, polisuppgifter och förundersökningsuppgifter

I polisuppgifter iakttas principerna i polislagen (493/1995) och i andra lagar som gäller polisens uppgifter. I tulluppgifter iakttas principerna i tullagen (1466/1994) och i andra lagar som gäller tullövervakning. I förundersökningsuppgifter iakttas principerna i förundersökningslagen (449/1987) och i andra lagar som gäller förundersökningsmyndighetens uppgifter.

11 §

Samordning av de principer som skall iakttas i gränsbevakningsväsendets uppgifter

Om inte något annat bestäms någon annanstans skall av de likvärdiga åtgärder som finns att tillgå för fullgörande av en uppgift i första hand väljas den som bäst garanterar att de grundläggande fri- och rättigheterna i grundlagen samt de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

3 kap

Bestämmelser som gäller gränskontroll (4.6.2010/478)

12 § (4.6.2010/478)

Gränsövergångsställen

Bestämmelser om hamnar, järnvägsstationer och andra platser eller områden som fungerar som gränsövergångsställen och om gränsövergångsställenas öppettider samt om fördelningen av in- och utresekontrolluppgifter mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen på olika gränsövergångsställen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Inrikesministeriet ska se till att den förteckning över gränsövergångsställen som avses i artikel 4.1 punkt 2 och artikel 34.1 punkt b i kodexen om Schengengränserna anmäls till Europeiska kommissionen.

13 §

Tillstånd att passera gränsen

Gränsbevakningsväsendet ger en person tillstånd att passera den yttre gränsen på något annat ställe än via ett gränsövergångsställe och vid en annan tidpunkt än under ett gränsövergångsställes fastställda öppettider (*tillstånd att passera gränsen*). Tillstånd att passera gränsen ges om det finns vägande skäl till det och förfarandet inte äventyrar upprätthållandet av gränssäkerheten. Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av gränssäkerheten.

Ett tillstånd att passera gränsen kan återkallas eller villkoren för tillståndet ändras, om förhållandena efter det att tillståndet givits förändrats så att förfarandet kan äventyra upprätthållandet av gränssäkerheten.

Ändring får inte sökas genom besvär i ett beslut enligt vilket en ansökan om tillstånd att passera gränsen avslås eller enligt vilket ett tillstånd återkallas eller villkoren för tillståndet ändras.

14 § (4.6.2010/478)

14 § har upphävts genom L 4.6.2010/478.

15 § (4.6.2010/478)

Tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna

Beslut om sådant tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna som avses i kapitel 2 i avdelning III i kodexen om Schengengränserna fattas av statsrådet. Om ett hot som riktas mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten eller folkhälsan emellertid förutsätter omedelbara åtgärder i ett ärende, beslutar inrikesministeriet om behövliga åtgärder tills statsrådet avgör frågan.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur en fråga som gäller återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna utan dröjsmål ska behandlas hos polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet samt om hur meddelanden och rapporter ska lämnas och om hur samråd ska ske.

15 a § (4.6.2010/478)

Begäran om utplacering av snabba gränsinsatsenheter

Beslut om att framställa en begäran till Gränsförvaltningsbyrån om utplacering av en snabb gränsinsatsenhet enligt artikel 8a i rådets förordning (EG) nr 2007/2004 om inrättande av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser, nedan *förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå*, fattas av statsrådet. Om ett hot som riktas mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten eller folkhälsan emellertid ovillkorligen förutsätter att begäran framställs utan dröjsmål, får inrikesministern framställa begäran innan frågan avgörs av statsrådet.

15 b § (4.6.2010/478)

Deltagande i snabba gränsinsatsenheter

Beslut om att ställa gränsbevakningsmän till Gränsförvaltningsbyråns förfogande i snabba gränsinsatsenheter i enlighet med artikel 8d. punkt 8 i förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå och om att tillhandahålla tekniskt bistånd fattas av chefen för gränsbevakningsväsendet inom ramen för den nationella kvot som fastställts av inrikesministern.

15 c § (4.6.2010/478)

Gränsbevakningsväsendets deltagande i internationella uppdrag samt begäran om tekniskt eller operativt bistånd

Beslut om deltagande i andra internationella uppdrag än de som avses i 15 b § och om begäran om ökat bistånd enligt artikel 8 i förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå fattas av gränsbevakningsväsendet.

För tekniskt eller operativt bistånd som gränsbevakningsväsendet tillhandahåller i samband med ett internationellt uppdrag får en avgift tas ut till ett belopp som är lägre än det självkostnadsvärde som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som motsvarar de merkostnader som biståndet medför för gränsbevakningsväsendet.

16 §

Tillfällig stängning av ett gränsövergångsställe

Statsrådet kan besluta att ett gränsövergångsställe skall stängas för en viss tid eller tills vidare, om stängningen är nödvändig för avvärjande av ett allvarligt hot som riktas mot den allmänna ordningen, den nationella säkerheten eller folkhälsan. Inrikesministeriet beslutar om nödvändiga omedelbara åtgärder tills statsrådet avgör frågan.

Stängningen av ett gränsövergångsställe får inte utgöra ett hinder för finska medborgares rätt att komma in i landet eller vars och ens rätt att lämna landet eller kränka rättigheterna för personer som omfattas av gemenskapslagstiftningen om fri rörlighet eller vars och ens rätt att få internationellt skydd.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur en fråga som gäller stängning av ett gränsövergångsställe utan dröjsmål skall behandlas hos polisen, tullverket och

gränsbevakningsväsendet samt om hur Europeiska unionens behöriga institutioner och andra stater skall underrättas om saken.

4 kap

Bestämmelser om uppgifter och åtgärder

17 § (4.6.2010/478)

Gränskontroll

Gränsbevakningsväsendet är den ledande gränskontrollmyndigheten och samordnar verksamheten vid andra myndigheter som deltar i gränskontroll av persontrafik.

18 § (4.6.2010/478)

18 § har upphävts genom L 4.6.2010/478.

19 § (4.6.2010/478)

19 § har upphävts genom L 4.6.2010/478.

20 §

Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid ett gränsövergångsställe

Gränsbevakningsväsendet kontrollerar förarens körskick och fordons trafikduglighet vid gränsövergångsställena. Gränsbevakningsväsendet ser även i övrigt till att allmän ordning och säkerhet upprätthålls vid gränsövergångsställena när polisen är förhindrad att göra det.
(4.6.2010/478)

I ordningslagen (612/2003) föreskrivs om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelser om innehav av farliga föremål och föremål och ämnen som lämpar sig för att skada någon annan samt av bestämmelser om intagande av rusmedel.

21 §

Brådskande polisuppgifter för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet

På begäran av en polisman som hör till befälet kan gränsbevakningsväsendet i ett enskilt fall sköta sådana brådskande polisuppgifter som behövs för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet som avses i 2 kap. i polislagen och som polisen inte utan dröjsmål kan sköta.
(11.9.2009/688)

När en gränsbevakningsman konfronteras med en situation kan han eller hon sköta en i 1 mom. nämnd uppgift även utan begäran från polisen, om åtgärden inte kan uppskjutas utan att hälsa eller egendom äventyras. Polisen skall utan dröjsmål underrättas om åtgärden. En gränsbevakningsman skall på en polismans begäran avstå från att utföra en åtgärd eller avbryta en påbörjad åtgärd.

22 §

Terrorismbekämpning och andra särskilda situationer

Gränsbevakningsväsendet kan på begäran av en polisman som tillhör befälet tillhandahålla utrustning, personalresurser och särskilda sakkunnigtjänster för polisens bruk, om det på grund av ett särskilt hot är nödvändigt i syfte att avvärja ett brott som är avsett att begås i terroristiskt syfte, att gripa en farlig person, att skingra en folkmassa som genom att obehörigen samlas äventyrar allmän ordning och säkerhet eller utgör hinder för trafiken eller att skydda mot brott och störande beteende.

Lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004), nedan *lagen om sjöfartsskydd*, innehåller bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uppgifter när det gäller att avvärja hot mot sjösäkerheten. (4.6.2010/478)

Bestämmelser om handräckning finns i 77 § i denna lag.

23 §

Säkerhetsuppgifter

Gränsbevakningsväsendet kan för statens räkning genomföra en transport, där beredskap för särskilda skyddsåtgärder krävs för att garantera en säker transport.

Gränsbevakningsväsendet kan vid behov utse en gränsbevakningsman som genomgått specialutbildning enligt förordning av inrikesministeriet (*säkerhetsman*) att garantera säkerheten för statsledningen och vid statsbesök samt för gränsbevakningsväsendets tjänstemän och personer som är gäster hos eller transporteras av gränsbevakningsväsendet och som behöver särskilt skydd, eller för att skydda särskilda tillgångars immunitet.

24 §

Tulluppgifter

Vid sidan av tullverket sköter också gränsbevakningsväsendet tullövervakning och därmed sammanhängande förberedande tullåtgärder vid riksgränsen och vid de gränsövergångsställen där tullverket inte har ordnat tullövervakning.

På begäran av en tullman som tillhör befälet kan gränsbevakningsväsendet sköta tullövervakning som avser personers in- och utresa även vid ett gränsövergångsställe där tullverket i övrigt sköter tullövervakningen. En gränsbevakningsman kan på en tullmans begäran delta i genomförandet av en enskild tullåtgärd.

25 §

Uppgifter med anknytning till det militära försvaret

Gränsbevakningsväsendet deltar i rikets försvar och ger i detta syfte sin personal och de värnpliktiga som förordnats till gränsbevakningsväsendet samt de kvinnor som antagits för att fullgöra frivillig militärtjänst militärutbildning samt upprätthåller och utvecklar försvarsberedskapen i samarbete med försvarsmakten.

Om försvarsberedskapen kräver det, kan gränstrupperna eller delar av dem genom förordning av republikens president anslutas till försvarsmakten.

Bestämmelser om gränsbevakningsväsendets deltagande i den frivilliga försvarsutbildningen och i annan frivilligverksamhet finns i lagen om frivilligt försvar (556/2007). (11.5.2007/557)

26 §

Deltagande i räddningsverksamhet och sjuktransporter

Utöver vad som bestäms i sjöräddningslagen deltar gränsbevakningsväsendet genom att tillhandahålla utrustning, personalresurser och sakkunnigtjänster i annan räddningsverksamhet samt i efterspaning av personer som gått vilse i terrängen eller som där annars är i behov av akut hjälp, om detta kan anses nödvändigt med hänsyn till olyckans eller nödlägetets omfattning eller speciella natur.

Gränsbevakningsväsendet kan sköta en brådsakande sjuktransport, om ingen myndighet som ansvarar för sjuktransporter eller näringsidkare som tillhandahåller sjuktransportservice kan sköta transporten utan att räddningen äventyras.

27 §

Utredning av gränstilldragelser samt förutsättningar för in- och utresa

Bestämmelserna om förundersökning och polisundersökning skall i tillämpliga delar iakttas vid gränsbevakningsväsendets utredning av förutsättningarna för en utlännings inresa, vistelse i landet och utresa och för avlägsnande av en utlänning ur landet samt identiteten, inresan och resrutten i fråga om en person som söker internationellt skydd. Detsamma gäller även utredning av en sådan gränstilldragelse som avses i överenskommelsen angående ordningen på gränsen mellan Finland och Sovjetunionen och ordningen för utredning av gränstilldragelser (FördrS 32/1960).

Om utredningen avser klarläggandet av en omständighet som har samband med en persons rättigheter eller skyldigheter, gäller i fråga om personens ställning bestämmelserna om part vid förundersökning. En part och partens lagliga företrädare och ombud skall hålla sig till sanningen när de redogör för den sak som undersöks och när de besvarar frågor, om inte undersökningen görs för utredning av om en person skall dömas till straff eller en med straff jämförbar påföljd. Den person som är föremål för undersökningen är skyldig att vara närvarande vid undersökningen högst 12 timmar åt gången.

5 kap

Bestämmelser om befogenheter

28 § (4.6.2010/478)

Befogenheter i fråga om gränskontroll

Utöver vad som föreskrivs i denna eller någon annan lag har en gränsbevakningsman för att genomföra gränskontroller, in- och utresekontroller och gränsövervakning enligt kodexen om Schengengränserna rätt att utan brottsmisstanke

- 1) hålla kvar en person eller ett fordon som passerar eller har passerat den yttre gränsen eller som misstänks för att obehörigen ha passerat den yttre gränsen eller undvikit in- eller utresekontroll,
- 2) hindra den som ska kontrolleras från att avlägsna sig från en in- eller utresekontroll innan kontrollen har genomförts,
- 3) vidta de åtgärder enligt artikel 7.2 i kodexen om Schengengränserna som en minimikontroll ska omfatta,
- 4) vidta de åtgärder enligt artikel 7.3 i kodexen om Schengengränserna som en noggrann kontroll vid inresa och utresa och en noggrann fördjupad kontroll ska omfatta när det gäller tredjelandsmedborgare,
- 5) genomföra kontroller av en person som åtnjuter fri rörlighet enligt unionens lagstiftning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG,
- 6) tillfälligt omhänderta dokument, föremål och fordon, kontrollera och söka igenom dem i den omfattning kodexen om Schengengränserna förutsätter och göra de anteckningar i resedokument som föreskrivs i kodexen om Schengengränserna och i lag,
- 7) hindra att en tredjelandsmedborgare, som nekats inresa, kommer in på finskt territorium,
- 8) göra registerförfrågningar och registeranteckningar som förutsätts i kodexen om Schengengränserna,
- 9) företa kroppsvisitation med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 8 kap. 30 § 1 punkten, 31 och 33 § i tvångsmedelslagen. (22.7.2011/875)

9 punkten har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

- 9) företa kroppsvisitation, i tillämpliga delar enligt 5 kap. 10 och 12 § i tvångsmedelslagen (450/1987).

Den som ska kontrolleras ska på uppmaning av en gränsbevakningsman infinna sig för in- eller utresekontroll med sina saker och sitt fordon på den plats som anvisats honom eller henne.

Den gränsbevakningsman som tjänstgör som chef vid gränsövergångsstället beslutar om hindrandet av den som ska kontrolleras från att avlägsna sig samt om tillfälligt omhändertagande av föremål och fordon medan in- eller utresekontrollen genomförs. I brådskande fall kan den gränsbevakningsman som genomför in- eller utresekontrollen hindra den som ska kontrolleras från att avlägsna sig samt omhänderta föremål och fordon. Gränsbevakningsmannen ska i sådana fall utan dröjsmål överföra ärendet för avgörande till den gränsbevakningsman som tjänstgör som chef vid gränsövergångsstället.

Att en person som har för avsikt att passera gränsen avstår från att göra det hindrar inte att in- eller utresekontroll genomförs, om den behövs för att utreda identiteten eller försäkra sig om att personen inte är i besittning av föremål eller ämnen som han eller hon inte har rätt att inneha eller att föra över gränsen. In- och utresekontrollen avbryts, om fortsatta åtgärder är uppenbart onödiga på grund av att ett hinder för passerande av gränsen framkommit eller av någon annan därmed jämförbar orsak.

En gränsbevakningsman har rätt att på grundval av kontrollen vidta befogade åtgärder som hör till de uppgifter som ankommer på gränsbevakningsväsendet.

29 §

Automatisk identifiering vid ett gränsövergångsställe

Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda bilder och ljud som genereras vid teknisk övervakning på ett gränsövergångsställe för automatisk identifiering av personer som enligt efterlysning som har utfärdats av en behörig myndighet skall delges stämning, gripas, anhållas, tas i förvar, häktas eller tas under observation av myndigheterna samt för att förhindra, avbryta och avslöja brott som utreds av gränsbevakningsväsendet. Automatisk identifiering får dock inte ske på toaletter, i omklädningsrum eller på någon annan motsvarande plats, eller i personalutrymmen eller arbetsrum som anvisats arbetstagarna för deras personliga bruk.

Information om automatisk identifiering skall ges genom lämplig skyltning.

30 § (4.6.2010/478)

Rätt till övervakningsutrymmen

Gränsbevakningsväsendet har rätt att mot gängse ersättning av ägaren eller innehavaren till en trafikplats som är gränsövergångsställe få sådana övervakningsutrymmen till sitt förfogande som behövs för in- och utresekontrollen.

31 § (4.6.2010/478)

Teknisk övervakning i anslutning till gränskontroll

För genomförande av gränskontroller har gränsbevakningsväsendet rätt att i närheten av gränsen samt vid ett gränsövergångsställe och i dess omedelbara närhet företa sådan teknisk övervakning som avses i polislagen inom områden som allmänheten har tillträde till och som inte omfattas av hemfriden. Teknisk övervakning får dock inte företas på toaletter, i omklädningsrum eller på någon annan motsvarande plats eller i personalutrymmen eller arbetsrum som anvisats arbetstagarna för deras personliga bruk.

Information om teknisk övervakning på ett gränsövergångsställe och utanför gränazonen ska ges genom lämplig skyltning.

32 § (22.7.2011/875)

En gränsbevakningsmans befogenheter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet vid ett gränsövergångsställe

I fråga om en gränsbevakningsmans rätt att vidta åtgärder vid ett gränsövergångsställe för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 2, 5 och 6 §, 8 § 1 mom. och 10 § i polislagen. Bestämmelserna i 2 kap. 6 § 3 mom. i polislagen om polismän som tillhör befälet tillämpas vid gränsbevakningsväsendet på en anhållningsberättigad tjänsteman och på en gränsbevakningsman som tjänstgör som chef vid ett gränsövergångsställe.

32 § har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

32 § (4.6.2010/478)

En gränsbevakningsmans befogenheter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet vid ett gränsövergångsställe

I fråga om en gränsbevakningsmans rätt att vidta åtgärder vid ett gränsövergångsställe för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet gäller vad som i 11, 14 och 16 § samt 18 § 1 mom. och 20 § i polislagen bestäms om polismän. Bestämmelserna i 16 § i polislagen om polismän som tillhör befälet tillämpas vid gränsbevakningsväsendet på en anhållningsberättigad tjänsteman och på en gränsbevakningsman som tjänstgör som chef vid ett gränsövergångsställe.

33 §

En gränsbevakningsmans befogenheter i polisuppgifter

I sådana brådskande polisuppgifter för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet som avses i 21 § och för avvärjande av i 22 § avsedda brott som begås i terroristiskt syfte, för skötsel av särskilda situationer samt i fråga om sådana uppgifter som avses i lagen om sjöfartsskydd och som ankommer på gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman de befogenheter som fastställts för polismän i 2 kap. i polislagen, om inte en polisman som tillhör befälet eller polisens fältchef begränsar dem.

34 §

En gränsbevakningsmans befogenheter i tulluppgifter

I tulluppgifter enligt 24 § har en gränsbevakningsman samma befogenheter som en sådan annan behörig myndighet som avses i 14 § i tullagen.

Förutsätter en tulluppgift kroppsbesiktning eller annan granskning än granskning av bagage eller ytterkläder utan att förundersökning görs, iakttas vid utförandet av en sådan åtgärd 15 § i tullagen. Beslut om åtgärden skall fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman eller en gränsbevakningsman med minst majors grad.

35 §

En gränsbevakningsmans maktmedel

I ett tjänsteuppdrag får en gränsbevakningsman, om inte annat bestäms någon annanstans i lag, för att bryta ner motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, förhindra att någon som berövats sin frihet flyr, avlägsna ett hinder eller avvärja ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse använda maktmedel i den mån det behövs och

kan anses försvarligt. Frågan om gränsbevakningsmannens maktmedel är försvarliga skall bedömas med hänsyn till hur viktigt och brådskande tjänsteuppdraget är, hur farligt motståndet är, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Om det är nödvändigt att använda maktmedel skall de endast användas i en sådan omfattning och så länge som det nödvändigtvis krävs för utförandet av det lagstadgade tjänsteuppdraget (*principen om lindrigaste medel*).

Den som på begäran eller med samtycke av en gränsbevakningsman tillfälligt bistår en gränsbevakningsman i en situation där bistånd från en utomstående sida skall anlitas vid användning av maktmedel på grund av ett synnerligen viktigt och brådskande gränsbevakningsuppdrag har rätt att under gränsbevakningsmannens uppsikt använda sådana nödvändiga maktmedel som gränsbevakningsmannen med stöd av sina befogenheter ger fullmakt till.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889). I territorialövervakningslagen (755/2000) finns bestämmelser om rätten att använda maktmedel i territorialövervakningsuppdrag. I 31 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreskrivs om hur rätten för en militärperson och militär förman att använda maktmedel enligt 23 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) tillämpas inom gränsbevakningsväsendet. (11.5.2007/554)

35 a § (4.6.2010/478)

Befogenheter för tjänstemän som i Finland deltar i insatser och pilotprojekt som samordnas av den byrå som avses i förordningen om inrättande av en gräns- förvaltningsbyrå samt tjänstemännens rätt att använda maktmedel

De som hör till en snabb gränsinsatsenhet som är utplacerad i Finland på Finlands begäran och gästande tjänstemän som deltar i gemensamma insatser och pilotprojekt i Finland har samma befogenheter att utföra uppgifter enligt kodexen om Schengengränserna som gränsbevakningsmännen har enligt denna lag. De ovan avsedda tjänstemännen har även rätt att använda maktmedel enligt 35 § 1 mom. i en behörig finsk tjänstemans närvaro, om deras hemmedlemsstat har gett sitt samtycke och rätten inte har begränsats i den operativa plan som avses i artikel 8e i förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå eller i de instruktioner som Finland utfärdat i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007 om inrättande av en mekanism för upprättande av snabba gränsinsatsenheter och om ändring av rådets förordning (EG) nr 2007/2004 vad beträffar den mekanismen och regleringen av gästande tjänstemäns uppgifter och befogenheter.

36 § (22.7.2011/875)

Utredande av identitet

För utförande av ett enskilt uppdrag som ankommer på gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman rätt att av var och en få veta namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var personen i fråga kan anträffas.

Om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. eller om personen inte kan identifieras på annat sätt har gränsbevakningsmannen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Härvid ska i tillämpliga delar iakttas vad som i 8 kap 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om genomsökning av personer.

En gränsbevakningsman har rätt att gripa en person som vägrar lämna uppgifter som nämns i 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om nämnda omständigheter, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga uppgifterna. Den som har gripits ska frigges så snart behövliga uppgifter erhållits, dock senast 24 timmar efter gripandet.

36 § har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

36 §

Utredande av identitet

För utförande av ett enskilt uppdrag som ankommer på gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman rätt att av var och en få veta namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var han eller hon kan anträffas.

En gränsbevakningsman har rätt att gripa en person som vägrar lämna uppgifter som nämns i 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om nämnda omständigheter. Den som har gripits skall frigges så snart behövliga uppgifter erhållits, dock senast 24 timmar efter gripandet.

37 §

Gripande av en efterlyst person

En gränsbevakningsman har rätt att gripa en person som enligt efterlysning som utfärdats av en behörig myndighet skall gripas, anhållas eller häktas eller tas i förvar. En person som gripits skall utan dröjsmål lämnas till polisen om han eller hon inte omedelbart skall frigges.

38 § (4.6.2010/478)

Stoppande av fordon och reglering av trafiken

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har en gränsbevakningsman rätt att bestämma att ett fordon ska stoppas och flyttas och att flytta fordonet samt reglera trafiken, om det behövs för genomförande av gränskontroll, utförande av en polisuppgift, övervakning av utlännningar, upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid ett gränsövergångsställe, sådan övervakning av användningen av fordon som gränsbevakningsväsendet utför inom sitt ansvarsområde, övervakning av jakt eller för avvärjande eller utredning av brott.

39 § (11.5.2007/554)

Rätt att röra sig på annans fastighet

En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet samt värnpliktiga och personer i frivillig militärtjänst som anlitats för att stödja gränsbevakningsväsendets verksamhet har rätt att röra sig på annans mark- och vattenområde till fots, på skidor och med gränsbevakningsväsendets fordon, om det är nödvändigt för utförande av gränsbevakningsväsendets uppgifter. Färdsl på gårdsområden och därmed jämförbara områden som reserverats för ett särskilt ändamål skall dock undvikas, om det inte finns något tvingande skäl att röra sig där med anledning av en uppgift som ankommer på gränsbevakningsväsendet.

För skada och olägenhet som orsakas av färdseeln på någon annans mark- och vattenområde betalas till områdets ägare eller innehavare ersättning enligt gängse pris.

I fråga om gränsbevakningsväsendets rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än sådana som stadigvarande används av gränsbevakningsväsendet då detta är nödvändigt med tanke på militär övningsverksamhet eller en höjning av försvarsberedskapen gäller vad som i 14 § i lagen om försvarsmakten föreskrivs om försvarsmaktens rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än sådana som stadigvarande används av försvarsmakten.

40 §

En gränsbevakningsmans rätt att ge befallningar

Vid utövning av sina befogenheter enligt denna lag eller någon annan lag har en gränsbevakningsman rätt att i ett enskilt fall inom sitt ansvarsområde ge befallningar och meddela förbud som är förpliktande för var och en.

6 kap

Förebyggande och utredning av brott

41 § (4.6.2010/478)

Gränsbevakningsmännens befogenheter för förebyggande och utredning av brott

Gränsbevakningsväsendet är en förundersökningmyndighet enligt förundersökningslagen. Gränsbevakningsväsendet vidtar åtgärder för förebyggande och utredning av brott samt för väckande av åtal självständigt eller tillsammans med en annan myndighet enligt vad som föreskrivs i detta kapitel eller någon annanstans. I fråga om förundersökning av brott som avses i militära rättegångslagen (326/1983) och de tvångsmedel som används vid förundersökningen gäller dessutom vad som föreskrivs i militära disciplinlagen (331/1983).

Med undantag av teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, förtäckt inhämtande av information, teknisk spårning av en person, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor, gäller i fråga om en gränsbevakningsmans befogenheter inom sitt ansvarsområde för förebyggande och utredning av brott samt för överlämnande till åtalsprövning vad som i polislagen, förundersökningslagen och tvångsmedelslagen eller någon annanstans i lag föreskrivs om polisens eller polismäns befogenheter och utövande av dem för förebyggande och utredning av brott samt för överlämnande till åtalsprövning. En gränsbevakningsman har dock rätt till teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, förtäckt inhämtande av information och teknisk spårning av en person enligt polislagen och tvångsmedelslagen när gränsbevakningsväsendet förebygger eller utreder grovt ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 a § i strafflagen eller nämnda brott och därmed sammanhängande människohandelsbrott enligt 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen. (22.7.2011/875)

2 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

Med undantag av täckoperation, bevisprovokation genom köp, teleavlyssning och teleövervakning gäller i fråga om en gränsbevakningsmans befogenheter inom sitt ansvarsområde för förebyggande och utredning av brott samt för väckande av åtal vad som i polislagen, förundersökningslagen, tvångsmedelslagen eller någon annanstans föreskrivs om polismäns befogenheter och utövande av dem för förebyggande och utredning av brott samt för väckande av åtal. En gränsbevakningsman har dock rätt att utföra teleavlyssning och teleövervakning enligt tvångsmedelslagen när gränsbevakningsväsendet utreder grovt ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 a § i strafflagen och därmed sammanhängande människohandelsbrott enligt 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen. Vad som i 31 f § i polislagen och i 5 a kap. 3 a § i tvångsmedelslagen föreskrivs om polisens rätt att inhämta uppgifter om mobilteleapparater och i 33 § i polislagen om teknisk observation tillämpas även på gränsbevakningsväsendet. En gränsbevakningsman som deltar i en förundersökning som görs under ledning av en annan förundersökningsmyndighet har rätt att behandla uppgifter som har inhämtats med en sådan metod som inte står till buds för gränsbevakningsväsendet.

En gränsbevakningsman som deltar i en förundersökning som görs under ledning av en annan förundersökningsmyndighet har rätt att behandla uppgifter som har inhämtats med en metod som inte står till buds för gränsbevakningsväsendet. (22.7.2011/875)

3 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

Bestämmelserna om de befogenheter för förebyggande och utredning av brott samt för väckande av åtal som de som hör till polisbefälet har ska vid gränsbevakningsväsendet tillämpas på anhållningsberättigade tjänstemän och på undersökningsledare. Förordnande för en sådan åtgärd som avses i 31 § 1 mom. i polislagen ska ges av den gränsbevakningsman som förordnats till undersökningsledare och förordnande för teknisk avlyssning i mer än tre dygn ska ges av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för den juridiska avdelningen vid staben för gränsbevakningsväsendet.

Vad som föreskrivs om de befogenheter för förebyggande av brott som tillkommer polismän som hör till befälet och anhållningsberättigade polismän som avses i 5 kap. 7 § 1 mom. i polislagen ska vid gränsbevakningsväsendet tillämpas på anhållningsberättigade tjänstemän. Beslut om förtäckt inhämtande av information, kontrollerade leveranser samt användning av hemligt tvångsmedel och skyddande av hemligt inhämtande av information ska emellertid fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen vid juridiska avdelningen vid staben för gränsbevakningsväsendet. (22.7.2011/875)

4 mom. har tillfogats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014.

42 §

Brottmål som undersöks av gränsbevakningsväsendet

Om inte något annat föreskrivs nedan ska gränsbevakningsväsendet göra förundersökning när det på grund av en anmälan till gränsbevakningsväsendet eller annars finns skäl att misstänka brott i den mening som avses i 17 kap. 7 eller 7 a § i strafflagen eller annanstans i lag mot bestämmelserna eller föreskrifterna om passerande av en av gränsbevakningsväsendet övervakad gräns, i 17 kap. 8 och 8 a § i strafflagen avsett brott som gäller ordnande av olaglig inresa eller nämnda brott och i 25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen avsedd människohandel som

har samband med dem eller något annat i 25 kap. i strafflagen avsett brott som riktar sig mot friheten, i 33 kap. 1–4 § i strafflagen avsett brott som gäller förfalskning av dokument som granskas av gränsbevakningsväsendet, i 17 kap. 7 b § i strafflagen avsedd territoriekränkning eller annan kränkning av Finlands territoriella integritet eller underlåtelse att följa någon annan bestämmelse eller föreskrift vars efterlevnad gränsbevakningsväsendet ska övervaka. (22.7.2011/875)

1 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

Om inte något annat föreskrivs nedan, skall gränsbevakningsväsendet göra förundersökning när det på grund av en anmälan till gränsbevakningsväsendet eller annars finns skäl att misstänka brott i den mening som avses i 17 kap. 7 eller 7 a § i strafflagen eller annanstans i lag mot bestämmelserna eller föreskrifterna om passerande av en av gränsbevakningsväsendet övervakad gräns, i 17 kap. 8 och 8 a § i strafflagen avsett brott som gäller ordnande av olaglig inresa och i 25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen avsedd människohandel som har samband med dessa gärningar samt annat i 25 kap. i strafflagen avsett brott som riktar sig mot friheten, i 33 kap. 1–4 § i strafflagen avsett brott som gäller förfalskning av dokument som granskas av gränsbevakningsväsendet, i 17 kap. 7 b § i strafflagen avsedd territoriekränkning eller annan kränkning av Finlands territoriella integritet eller underlåtelse att följa någon annan bestämmelse eller föreskrift vars efterlevnad gränsbevakningsväsendet skall övervaka.

Gränsbevakningsväsendet skall även göra förundersökning när det finns skäl att misstänka ett brott som riktar sig mot en gränsbevakningsmyndighet eller mot gränsmärken eller gränsanordningar som upprätthålls av myndigheten eller brott mot bestämmelserna om gränsszon, och när det finns skäl att misstänka att en person som tjänstgör vid gränsbevakningsväsendet har gjort sig skyldig till ett i 2 § i militära rättegångslagen avsett brott som skall handläggas såsom militärt rättegångsärende eller ett brott som avses i 40 kap. i strafflagen, om inte något annat följer av försvarsmaktens eller polisens befogenheter vid förundersökning.

43 §

Annan förundersökning som görs av gränsbevakningsväsendet

På en annan förundersökningsmyndighets begäran kan gränsbevakningsväsendet göra förundersökning även i ett annat ärende än ett sådant som avses i 42 §, om ärendet hänför sig till en förundersökning som gränsbevakningsväsendet har inlett och åtalet i ärendet skulle kunna handläggas vid domstol samtidigt som åtalet för det brott som undersöks av gränsbevakningsväsendet.

44 §

Överföring av förundersökning till en annan förundersökningsmyndighet

Om inte något annat följer av bestämmelserna om arbetsfördelningen mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen överför gränsbevakningsväsendet förundersökningen av tullbrott enligt tullagen till tullen och förundersökningen av andra brott till polisen, ifall arten och omfattningen av ärendet eller de nödvändiga förundersökningsåtgärderna förutsätter det eller ifall förundersökningsmyndigheten i fråga

kräver det. Gränsbevakningsväsendet skall trygga förundersökningen av det ärende som överförs till dess att överföringen har gjorts.

Den förundersökningsmyndighet som förundersökningen överförs till skall ge gränsbevakningsväsendet tillfälle att delta i förundersökningen även efter överföringen, om förundersökningen gäller brott mot bestämmelserna eller föreskrifterna om passerande av en gräns som övervakas av gränsbevakningsväsendet eller ordnande av olaglig inresa och brott som riktar sig mot friheten i samband med dessa gärningar eller förfalskning av dokument som granskas av gränsbevakningsväsendet eller kränkning av Finlands territoriella integritet.

Gränsbevakningsväsendet skall överföra förundersökningen till polisen, när det finns skäl att misstänka att en person som tjänstgör vid gränsbevakningsväsendet har gjort sig skyldig till ett brott som skall handläggas såsom militärt rättegångsärende eller ett brott som avses i 40 kap. i strafflagen, om brottets allvar eller tilltron till en objektiv undersökning kräver det.

45 § (11.9.2009/688)

45 § har upphävts genom L 11.9.2009/688.

46 § (22.7.2011/875)

Undersökningsledare

Undersökningsledare vid förundersökning som görs av gränsbevakningsväsendet är en sådan tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet som avses i 2 kap. 9 § 3 punkten i tvångsmedelslagen.

46 § har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

46 §

Undersökningsledare

Undersökningsledare vid förundersökning som görs av gränsbevakningsväsendet är en sådan tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet som avses i 1 kap. 6 § 4 punkten i tvångsmedelslagen eller en gränsbevakningsman med tillräcklig erfarenhet som genomgått utbildning enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och som förordnats till undersökningsledare av chefen för förvaltningsenheten i fråga.

47 § (17.12.2010/1150)

Framställande av straffanspråk och föreläggande av ordningsbot

En gränsbevakningsman framställer straffanspråk på det sätt som föreskrivs i 3–7 § i lagen om strafforderförfarande (692/1993). En gränsbevakningsman förelägger ordningsbot på det sätt som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), nedan *ordningsbotslagen*. I fråga om uppgifterna för chefen för en förvaltningsenhet eller för en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen förordnats att handha uppdraget gäller vad som i ordningsbotslagen föreskrivs om uppgifterna för chefen för ett polisdistrikt.

47 a § (4.6.2010/478)

Verkställighet av en förverkandepåföljd och återlämnande av beslagtaget föremål

Vad som i 38 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) föreskrivs om polisens uppgifter vid verkställigheten av en förverkandepåföljd och i 4 kap. 17 § i tvångsmedelslagen om återlämnande av beslagtaget föremål tillämpas på gränsbevakningsväsendet i brottmål som utreds av gränsbevakningsväsendet.

48 § (11.9.2009/688)

48 § har upphävts genom L 11.9.2009/688.

7 kap

Bestämmelser om gränzson

49 §

Gränzson

En gränzson kan inrättas vid den yttre gränsen, om det är nödvändigt för övervakning av gränzordningen och upprätthållande av gränssäkerheten. Gränzsonen kan på land sträcka sig högst tre kilometer och till havs högst fyra kilometer från Finlands riksgräns, sådan den avses i internationella avtal som är bindande för Finland (*gränzlinje*).

Närmare bestämmelser om inrättande av gränzsonen och om zonens bredd och läge utfärdas genom förordning av statsrådet. Gränzsonen får inte fastställas så att den är bredare än vad som är nödvändigt för att gränzüvervakningen skall kunna genomföras.

50 §

Gränzstängsel

Markägare eller innehavare av markområden är skyldiga att på gränzsonen tillåta att stängsel uppförs på statens bekostnad invid kanten av den rågata vid Finlands gräns som fastställts genom internationella avtal som är bindande för Finland (*gränzstängsel*).

51 §

Förbud som gäller gränzsonen

Om inte något annat föreskrivs i denna lag är det inom gränzsonen förbjudet att

1) närmare gränzlinjen än 50 meter uppföra stängsel och motsvarande konstruktioner som försvårar gränzbevakningsväsendets patrullverksamhet och annan verksamhet som är nödvändig för upprätthållandet av gränssäkerheten,

2) mellan solnedgång och soluppgång röra sig i de delar av älvar och åar samt smala sund och sjöar längs vilka gränzlinjen löper, samt närmare än 100 meter från gränzlinjen i alla älvar och

år som skärs av gränslinjen och i alla de sjöar och havsvikar längs vilka gränslinjen löper (*gränsvatten*),

3) ha renar och husdjur på bete utan tillsyn på ställen där stängsel som hindrar dem från att gå över gränslinjen inte har uppförts.

52 §

Gränszonstillstånd

Om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag krävs inom gränszonen tillstånd för

- 1) vistelse inom zonen,
- 2) färd i gränsvatten om dagen och färd på en rågata,
- 3) uppförande av byggnader närmare än 50 meter från gränslinjen,
- 4) innehav av skjutvapen, skjutförnödenheter, sprängämnen och fjäderdrivna vapen,
- 5) användning av föremål och ämnen som avses i 4 punkten,
- 6) tagande av jord- och stenmaterial och letande efter mineraler närmare än 20 meter från gränslinjen.

Tillstånd (*gränszonstillstånd*) beviljas på grund av boende, arbete, yrke, näring, affärsverksamhet eller hobby eller av något annat godtagbart skäl och om det är uppenbart att utövandet av den rätt som beviljats i tillståndet inte äventyrar upprätthållandet av gränsordningen eller gränssäkerheten.

53 §

Gränszonstillståndets giltighetstid och villkor

Gränszonstillstånd beviljas

- 1) personer som är bosatta eller förfogar över en bostadsbyggnad eller en fastighet i gränszonen samt deras närstående så att tillståndet gäller tills vidare,
- 2) personer som arbetar, utövar yrke eller bedriver näring eller rörelse i gränszonen, så att tillståndet gäller tills vidare, om inte tillståndet av särskilda skäl skall beviljas för viss tid,
- 3) andra än de personer som avses i 1 och 2 punkten för viss tid.

Gränszonstillståndet kan förenas med sådana villkor för färd i inom gränszonen som är nödvändiga för upprätthållandet av gränsordningen och gränssäkerheten. Tillståndsvillkoren kan ändras om förutsättningarna för beviljande av tillstånd förändras väsentligt.

54 §

Upphörande och återkallande av gränsonstillstånd

Ett gränsonstillstånd upphör att gälla när tillståndshavaren dör. Gränsonstillståndet skall återkallas, om tillståndshavaren begär det.

Ett gränsonstillstånd kan återkallas, om

- 1) tillståndshavaren gör sig skyldig till ett brott som äventyrar upprätthållandet av gränsordningen eller gränssäkerheten,
- 2) tillståndshavaren bryter mot tillståndsvillkoren eller bestämmelserna om gränson på något annat sätt än det som avses i 1 punkten,
- 3) det inte längre finns grunder för att bevilja tillstånd.

Ett gränsonstillstånd kan återkallas för viss tid under den tid förundersökning och eventuell rättegång pågår, om tillståndshavaren på sannolika skäl misstänks ha gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 2 mom. 1 punkten eller om han eller hon har gjort sig skyldig till en sådan förseelse som avses i 2 punkten.

55 §

Varning

I stället för att tillståndet återkallas kan tillståndshavaren ges en varning i de fall som avses i 54 § 2 mom., om det med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att återkalla tillståndet.

56 §

Behöriga myndigheter

Gränsbevakningsväsendet, polisen och tullens övervakar att bestämmelserna om gränson följs.

Gränsonstillståndet skall medföras och på yrkande visas upp för en gränsbevakningsman, polisman eller tullman. Om innehavaren av ett tillstånd inte kan förete bevis på ett giltigt tillstånd, kan han eller hon föreläggas att förete bevis för den övervakande myndigheten inom sju dagar från föreläggandet (*föreläggande att förete bevis*).

Ärenden som gäller gränsonstillstånd och varningar avgörs av den regionala gränsbevakningsmyndighet vars verksamhetsområde ärendet gäller.

57 §

Gränsonsansmälan

Utöver vad som i 52 § bestäms om tillståndsplikt skall till gränsbevakningsmyndigheten på förhand anmälas (*gränsonsansmälan*)

1) användning av skjutvapen, sprängämnen eller fjäderdrivna vapen samt avverkning och röjning av skog närmare än 500 meter från gränslinjen,

2) flottning, fiske och körning med fordon i gränsvatten.

Gränszonsanmälan görs till den regionala eller lokala gränsbevakningsmyndighet vars verksamhetsområde anmälan gäller. Gränsbevakningsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om hur man skall röra sig i de aktiviteter som avses i 1 mom., hur skjutvapnen skall riktas, hur mycket sprängämnen som får användas på en gång, i vilken riktning träden skall fällas och på vilket sätt samt om andra åtgärder för att förhindra oavsiktliga gränstilldragelser, om det är nödvändigt för upprätthållandet av gränsordningen eller gränssäkerheten.

58 §

Begränsningar av tillämpningsområdet för bestämmelserna om gränszon

Med avvikelse från de förbud som föreskrivs i fråga om gränszonen är det tillåtet att röra sig på en rågata och i gränsvatten i gränsbevakningsväsendets, polisens, tullens och försvarsmaktens tjänsteuppdrag, i räddningsverksamhet och i samband med att riksgränsen passeras lagligt.

Gränszonstillstånd eller gränszonsanmälan krävs inte i gränsbevakningsväsendets, polisens, tullens och försvarsmaktens tjänsteuppdrag, i räddningsverksamhet eller för nödvändig vistelse i gränszonen i samband med att riksgränsen passeras lagligt, färdsl i gränsvatten eller på en rågata eller innehav och användning av skjutvapen, skjutförnödenheter, sprängämnen och fjäderdrivna vapen.

59 §

Avbrytande av brott mot bestämmelserna om gränszon

Gränsbevakningsmän samt polismän och tullmän som sköter övervakningsuppgifter i gränszonen har rätt att

1) förhindra verksamhet som bedrivs utan det gränszonstillstånd eller den gränszonsanmälan som krävs,

2) avlägsna en person som olovligen vistas i gränszonen,

3) omhänderta skjutvapen, skjutförnödenheter, sprängämnen och fjäderdrivna vapen som i gränszonen innehafts utan tillstånd eller använts utan förhandsanmälan.

Den regionala gränsbevakningsmyndigheten kan förordna att en byggnad, ett stängsel eller en annan konstruktion som uppförts utan tillstånd eller i strid med ett förbud skall rivas eller avlägsnas och förbjuda användning av byggnaden samt förelägga vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande, på det sätt som närmare bestäms i viteslagen (1113/1990).

Beslut enligt denna paragraf får verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

60 §

Beslut som meddelas muntligen

I brådskande fall kan ett sådant tillstånd som avses i 52 § 1 mom. 4 och 5 punkten beviljas muntligen. Ändring får inte sökas i ett beslut genom vilket en ansökan godkänns i sin helhet. Ett beslut som meddelats muntligen och i vilket ändring inte får sökas meddelas skriftligen endast på särskild begäran.

I andra beslut om gränszonstillstånd än sådana som avses i 1 mom. får ändring sökas på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

8 kap

Bemötande av personer som berövats sin frihet

61 § (29.9.2006/843)

Tillämpliga bestämmelser vid behandling av personer som berövats sin frihet

I fråga om behandlingen av personer som berövats sin frihet iakttas inom gränsbevakningsväsendet, om inte något annat föreskrivs nedan, bestämmelserna i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006).

Bestämmelserna om polisen i den lag som nämns i 1 mom. gäller gränsbevakningsväsendet i fråga om personer som hålls i förvar hos gränsbevakningsväsendet. Vad som i nämnda lag bestäms om polismän eller väktare gäller gränsbevakningsmän vid gränsbevakningsväsendet. Vad som i lagen i fråga bestäms om chefen för en förvaringslokal eller en anhållningsberättigad tjänsteman som förordnats av chefen gäller chefen för en förvaringslokal vid gränsbevakningsväsendet.

Med undantag av vad som föreskrivs i

1) 8 kap. 3 § i den lag som nämns i 1 mom. skall den behöriga förvaltningsenheten fastställa ordningsstadgan för en förvaringslokal som administreras av gränsbevakningsväsendet samt fatta beslut om övervakning och låsning av lokalerna,

2) 17 kap. 3 § 1 mom. i den lag som nämns i 1 mom. ska chefen för en förvaltningsenhet eller en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen förordnats att handha uppdraget fatta beslut om rättelseyrkanden, (17.12.2010/1150)

3) 18 kap. 1 § i den lag som nämns i 1 mom. skall en anhållningsberättigad tjänsteman vid den berörda förvaltningsenheten utses till chef för förvaringslokalen.

Vid behandlingen av utlännningar som tagits i förvar skall iakttas vad som föreskrivs i 123 § i utlänningslagen (301/2004) samt vid behandlingen av berusade vad som föreskrivs i lagen om behandling av berusade (461/1973). Bestämmelser om gripande som hänför sig till militär disciplin och om verkställighet av straff finns i militära disciplinlagen.

62 §

Överlämnande av gripna eller anhållna personer

En person som gränsbevakningsväsendet har gripit eller anhållit skall utan ogrundat dröjsmål överlämnas till polisen, om personen inte omedelbart skall frigges eller överlämnas till en annan förundersökningsmyndighet, en förvarsenhet för utlännningar eller en fångvårdsmyndighet. Överlämnandet skall ske inom 48 timmar från gripandet.

63 §

Transport av personer som berövats sin frihet

En gränsbevakningsman har rätt att utföra den transport som behövs för att överlämna en person som berövats sin frihet till en annan myndighet.

64 §

Förvarslokaler för personer som berövats sin frihet

En person som berövats sin frihet får hos gränsbevakningsväsendet förvaras i en lämplig lokal som staben för gränsbevakningsväsendet godkänt för ändamålet.

När försvarslokalen godkänns skall de rättigheter beaktas som den som berövats sin frihet tillförsäkras i de 61 § nämnda lagarna. (29.9.2006/843)

Gränsbevakningsväsendets förvarslokaler skall bevakas dygnet runt.

9 kap

Särskilda bestämmelser om säkerheten när det gäller gränsbevakningsväsendets verksamhet och objekt

65 §

Säkerhetsvisitation

En gränsbevakningsman har rätt att i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar och handräckningsåtgärd som riktar sig mot någons personliga frihet kroppsvisitera den som åtgärden gäller och granska de saker han eller hon medför för att försäkra sig om att personen inte medför föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan äventyra förvaringen eller utsätta sig själv eller andra för fara. Personen kan samtidigt även kroppsvisiteras för påträffande av en handling som behövs för att han eller hon skall kunna identifieras.

Farliga föremål och ämnen skall vid behov tas ifrån den som visiteras. De skall återlämnas när personen frigges, om det inte finns hinder enligt lag.

66 §

Omhändertagande av farliga föremål och ämnen

Utöver vad som bestäms i denna lag eller någon annan lag har en gränsbevakningsman som fullgör en lagstadgad uppgift rätt att tillfälligt ta hand om skjutvapen, sprängämnen och andra

farliga föremål, en del av eller ett tillbehör till ett föremål och andra farliga ämnen, om den som innehar dem med hänsyn till sin ålder, sitt berusnings- eller sinnestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för allmän ordning och säkerhet. I stället för ett helt föremål kan även en del av eller ett tillbehör till föremålet omhändertas, om en fara kan avvärjas genom att delen fräntas innehavaren.

Egendom som omhändertagits ska utan dröjsmål och senast inom 14 dygn återlämnas till innehavaren. Om ett föremål eller ämne inte riskfritt kan återlämnas till innehavaren, ska det överlämnas till polisen antingen för att återlämnas till innehavaren eller för åtgärder enligt 2 kap. 15 § i polislagen eller enligt skjutvapenlagen (1/1998). (22.7.2011/875)

2 mom. har ändrats genom L 875/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

Egendom som omhändertagits skall utan dröjsmål och senast inom 14 dygn återlämnas till innehavaren. Om ett föremål eller ämne inte riskfritt kan återlämnas till innehavaren, skall det överlämnas till polisen antingen för att återlämnas till innehavaren eller för åtgärder enligt 24 § i polislagen eller enligt skjutvapenlagen (1/1998).

Över omhändertagande av egendom skall upprättas ett protokoll eller göras anteckningar i någon annan handling.

67 §

Säkerhetskontroll av gränsbevakningsväsendets lokaler eller områden

I syfte att sörja för säkerheten och trygga ordningen eller skydda egendom kan säkerhetskontroller utföras vid gränsbevakningsväsendets ledningsstaber och i andra viktiga lokaler som gränsbevakningsväsendet har och på områden som gränsbevakningsväsendet besitter.

Beslut om säkerhetskontroll fattas av chefen för den förvaltningsenhet inom gränsbevakningsväsendet som besitter lokalen eller området. En säkerhetskontroll kan utföras av en gränsbevakningsman eller av en person som polisen har godkänt för uppgiften (*säkerhetskontrollör*) och som genomgått utbildning för säkerhetskontrollörer enligt vad som föreskrivs genom förordning av inrikesministeriet.

Säkerhetskontrollen skall ordnas så att den inte medför onödig olägenhet för den som kontrolleras och så att den inte skadar egendom.

68 §

Utförande av säkerhetskontroller

En gränsbevakningsman eller en säkerhetskontrollör har rätt att med hjälp av en metalldetektor eller någon annan liknande teknisk anordning eller ett tränat djur kontrollera en person som önskar tillträde till eller befinner sig i gränsbevakningsväsendets lokaler eller ett område som gränsbevakningsväsendet besitter samt saker som personen medför, för att utreda att sådana föremål eller ämnen inte medförs genom vilka säkerheten eller ordningen kan äventyras eller som kan användas för att skada egendom. Saker som den person som kontrolleras medför kan också kontrolleras på annat sätt.

Om det finns grundad anledning att misstänka att den person som kontrolleras medför ett sådant föremål eller ämne som avses i 1 mom., kan personen kroppsvisiteras för att föremålet eller ämnet skall kunna hittas.

69 §

Omhändertagande av föremål som påträffats vid en säkerhetskontroll

En gränsbevakningsman och en säkerhetskontrollör har rätt att frånta en person ett i 68 § 1 mom. avsett föremål eller ämne som påträffats vid en kontroll eller på något annat sätt eller vars innehav annars är förbjudet enligt lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lag.

Fråntagna föremål och ämnen skall återlämnas till den kontrollerade när han eller hon avlägsnar sig från gränsbevakningsväsendets lokaler, om det inte finns något hinder för det enligt lag.

70 §

Maktmedel i anslutning till säkerhetskontroller

Om någon vägrar genomgå en säkerhetskontroll kan en gränsbevakningsman eller säkerhetskontrollör avlägsna personen från gränsbevakningsväsendets lokal eller ett område som gränsbevakningsväsendet besitter.

För att avlägsna en person från gränsbevakningsväsendets lokaler eller ett område som gränsbevakningsväsendet besitter kan en gränsbevakningsman vid behov använda sådana maktmedel som kan anses vara försvarliga med hänsyn till personens uppträdande och övriga omständigheter.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

71 §

Begränsningar av rätten att röra sig i gränsbevakningsväsendets lokaler och områden samt vid övningar inom gränsbevakningsväsendet

Genom förordning av inrikesministeriet kan utfärdas bestämmelser om begränsningar av eller förbud mot rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter, om det är nödvändigt för att förhindra fara för personer eller för att skydda en synnerligen viktig verksamhet inom gränsbevakningsväsendet. En tillfällig begränsning av eller ett tillfälligt förbud mot rätten att röra sig inom en del av ett militärt övningsområde kan för den tid en övning pågår utfärdas av en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad.

En person som i strid med ett förbud eller en begränsning vistas i den lokal eller det område som förbudet eller begränsningen gäller kan avlägsnas därifrån. Om det är uppenbart att det inte är tillräckligt att en person avlägsnas från platsen och ett brott mot begränsningen inte annars kan förhindras, kan personen gripas. Den som har gripits kan hållas i förvar så länge

det är sannolikt att han eller hon gör sig skyldig till brott mot begränsningen, dock högst 24 timmar från gripandet.

10 kap

Straffbestämmelser

72 §

Gränszonsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) bryter mot förbudet i 51 §,
- 2) bryter mot tillståndsplikten i 52 §,
- 3) underlåter att iaktta ett i 53 § 2 mom. avsett villkor i gränszonstillståndet,
- 4) underlåter att iaktta den skyldighet att medföra tillståndsbevis eller det föreläggande att förete bevis som anges i 56 § 2 mom., eller
- 5) underlåter att iaktta den anmälningsskyldighet som anges i 57 §,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *gränszonsförseelse* dömas till böter.

73 §

Brott mot begränsning av rätten att röra sig i gränsbevakningsväsendets lokaler eller områden

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en begränsning av eller ett förbud mot att röra sig i en lokal eller ett område som gränsbevakningsväsendet besitter skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot begränsning av rätten att röra sig i gränsbevakningsväsendets lokaler eller områden* dömas till böter.

74 §

Andra straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för tredska mot gränsbevakningsman finns i 16 kap. 4 a § i strafflagen. Bestämmelser om straff för riksgränsbrott finns i 17 kap. 7 och 7 a § i strafflagen, om straff för territoriekränkning i 7 b § i nämnda kapitel och om straff för ordnande av olaglig inresa i 8 och 8 a § i nämnda kapitel. Bestämmelser om brott mot offentlig frid finns i 24 kap. 3 § i strafflagen.

11 kap

Särskilda bestämmelser

75 §

Gränsbevakningsväsendets luftfart

För att fullgöra sina uppgifter kan gränsbevakningsväsendet idka sådan luftfart uteslutande för statsändamål som avses i 5 § i luftfartslagen (1194/2009). I gränsbevakningsväsendets luftfart ska luftfartslagen iakttas, om inte något annat föreskrivs någon annanstans eller, i fråga om statsluftfartyg som används för motsvarande ändamål, i internationella avtal som är förpliktande för Finland. (22.12.2009/1195)

Om utförandet av ett flyguppdrag vid gränsbevakningsväsendet nödvändigtvis kräver det, får ett luftfartyg som används av gränsbevakningsväsendet landa eller starta från någon annan flygplats än en sådan som avses i luftfartslagen. Bestämmelserna om försäkringsskyldighet i luftfartslagen gäller inte luftfartyg som inom gränsbevakningsväsendet används för statsändamål.

Chefen för gränsbevakningsväsendet fattar beslut om landning och start från en annan flygplats än en sådan som avses i luftfartslagen och om avvikande förfarande enligt 5 § 2 mom. i luftfartslagen i fråga om gränsbevakningsväsendets luftfart. Innan ett förfarande genomförs och avvikelse görs ska luftfartsmyndigheterna höras, om det avvikande förfarandet kan äventyra flygsäkerheten. (22.12.2009/1195)

76 §

Gränsbevakningsväsendets sjöfart

För att fullgöra sina uppgifter kan gränsbevakningsväsendet för statens behov idka annan sjöfart än handelssjöfart. Bestämmelser om tillämpning av sjölagen (674/1994) på sådan sjöfart finns i 1 kap. 9 § i nämnda lag.

Gränsbevakningsväsendet har rätt att i fråga om räddningsuppgifter som gränsbevakningsväsendet har utfört avstå från i sjölagen avsedd bärgarlön såväl i fråga om staten som gränsbevakningsväsendets tjänstemän, värnpliktiga och personer i frivillig militärtjänst som deltagit i en räddningsuppgift på statens vägnar. Om man inte avstår från bärgarlön gäller i fråga om fördelningen av lönen vad som genom förordning av statsrådet bestäms om grunderna för fördelning av bärgarlön i sådana fall.

77 §

Handräckning av gränsbevakningsväsendet

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag kan gränsbevakningsväsendet på begäran lämna statliga myndigheter handräckning för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet. Bestämmelser om bistånd som gränsbevakningsväsendet lämnar polisen och tullens finns i lagen om samarbete mellan polisen, tullens och gränsbevakningsväsendet. (11.9.2009/688)

Gränsbevakningsväsendet är skyldig att lämna räddningsmyndigheter, polisen, tullverket och försvarsmakten handräckning som förutsätter användning av sådan utrustning, sådana personalresurser och sakkunnigtjänster som gränsbevakningsväsendet har och som nämnda myndigheter för närvarande inte har tillgång till. En förutsättning för handräckningen är att

den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ankommer på gränsbevakningsväsendet.

Beslut om handräckning fattas av chefen för en förvaltningsenhet eller av en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen förordnats att handha uppdraget. Beslut om handräckning vid förundersökning och vid användning av maktmedel fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman eller någon annan undersökningsledare. (17.12.2010/1150)

78 §

Handräckning till gränsbevakningsväsendet

En myndighet ska lämna gränsbevakningsväsendet sådan handräckning som behövs för fullgörande av ett uppdrag som ankommer på gränsbevakningsväsendet och som myndigheten är behörig att lämna. Bestämmelser om bistånd som lämnas till gränsbevakningsväsendet finns också i lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet. (11.9.2009/688)

Beslut om begäran om handräckning fattas av chefen för en förvaltningsenhet eller av en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen förordnats att handha uppdraget. Beslut om begäran om handräckning vid förundersökning och vid användning av maktmedel fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman eller någon annan undersökningsledare. (17.12.2010/1150)

79 §

Handräckning av försvarsmakten till gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet har rätt att få handräckning av försvarsmakten i form av

- 1) utrustning för efterspaning och personalresurser för efterspaning och reglering av trafiken, om det är nödvändigt för att en person som uppenbart olagligen har passerat riksgränsen skall kunna ertappas i Finland på bar gärning,
- 2) skyddsutrustning som behövs för att gränsbevakningsväsendet tryggt skall kunna utföra ett farligt uppdrag,
- 3) särskild sakkunskap som behövs för att utföra en gränsövervakningsuppgift eller undersöka en gränstilldragelse,
- 4) utrustning och särskild sakkunskap som behövs för att avvärja ett i lagen om sjöfartsskydd avsett hot mot säkerheten som riktar sig mot ett fartyg som är till havs eller mot dess passagerare.

Användning av skjutvapen och militära maktmedel hör inte till handräckning enligt denna paragraf. Bestämmelser om en utomståendes rätt att använda nödvändiga maktmedel under en gränsbevakningsmans uppsikt finns i 35 § 2 mom. i denna lag och bestämmelser om rätten till nödvärn finns i 4 kap. 4 § i strafflagen.

Handräckning begärs av staben för gränsbevakningsväsendet eller, i brådskande fall, av den förvaltningsenhet som behöver handräckning. Huvudstaben eller staben för marinen, flygvapnet eller försvarsområdet fattar beslut om att handräckning skall lämnas. I brådskande fall kan garnisonschefen eller truppavdelningens kommandör besluta att handräckning skall lämnas.

80 §

Person- och egendomsskada

En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet skall utan dröjsmål göra anmälan hos sin förman om en person- eller egendomsskada som uppstått vid utförandet av ett tjänsteuppdrag, om skadan inte är att anses såsom ringa. En undersökning av skadefallet skall göras på begäran av den skadelidande eller den som vidtagit tjänsteåtgärden eller om det annars framkommer behov av en undersökning. Undersökningen görs av polisen, om det inte är fråga om ett skadeärende som skall handläggas såsom ett militärt rättegångsärende.

En person som skadats i samband med utförandet av ett tjänsteuppdrag skall utan dröjsmål ges den vård som behövs. En person som meddelar att han eller hon har skadats genom en åtgärd av en gränsbevakningsman skall ges möjlighet att bli undersökt av en läkare. Om läkarundersökning inte genast kan ordnas skall personen ges möjlighet att bli undersökt av någon annan ojävig person.

Kostnaderna för den nödvändiga vården av en person som skadats i samband med utförandet av ett tjänsteuppdrag liksom kostnaderna för de nödvändiga undersökningarna skall betalas i förskott av statens medel. Kostnader som har betalats av statens medel och som staten inte är skyldig att ersätta skall återkrävas, om det inte är uppenbart oskäligt.

81 §

Avgifter för gränsbevakningsväsendets prestationer

För handräckning som gränsbevakningsväsendet lämnar andra myndigheter kan tas ut en avgift till ett lägre belopp än prestationens självkostnadsvärde enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) eller avstås från att ta ut avgift, om den uppgift som handräckningen gäller hör till gränsbevakningsväsendets egna uppgifter eller om handräckning lämnas i samband med att gränsbevakningsväsendet utför en egen uppgift eller om så föreskrivs någon annanstans.

Utan hinder av bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten har gränsbevakningsväsendet rätt att avstå från att ta ut avgift för en sjuktransport enligt 26 § 2 mom., om det i ett enskilt fall vore uppenbart oskäligt att ta ut avgift.

Gränsbevakningsväsendet kan bära upp en lägre hyra än den gängse av en tjänsteman som tjänstgör vid gränsbevakningsväsendet, om det finns särskilda skäl till det på grund av den flyttningsskyldighet som iakttas inom gränsbevakningsväsendet eller på grund av organiseringen av gränsbevakningsväsendets uppgifter.

82 §

Brottsförebyggande åtgärder som sträcker sig till en främmande stats territorium

Gränsbevakningsväsendet har på rätt att i syfte att utreda ett brott eller gripa en person som misstänks för ett brott fortsätta en observation, teknisk observation eller förföljelse som påbörjats i Finland in på en främmande stats territorium enligt vad som i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella avtal som är bindande för Finland bestäms om rätten att fortsätta en sådan åtgärd på en främmande stats territorium.

I uppdrag som avses i 1 mom. har en gränsbevakningsman sådana befogenheter som avses i denna lag enligt vad som närmare bestäms i Europeiska unionens lagstiftning eller internationella avtal som är bindande för Finland. I fråga om en gränsbevakningsmans skyldigheter och rättigheter i tjänsten samt de förmåner som har samband med hans eller hennes ställning som tjänsteman gäller beträffande en främmande stats territorium i tillämpliga delar samma bestämmelser och föreskrifter som i fråga om tjänsteuppdrag som utförs i Finland.

83 §

Internationella samarbetsavtal

Inrikesministeriet kan i sådana frågor inom gränsbevakningsväsendets ansvarsområde som inte hör till området för lagstiftningen eller kräver riksdagens samtycke eller åtgärder av republikens president sluta sedvanliga samarbetsavtal med andra staters myndigheter inom gränsbevakningsväsendets ansvarsområde.

84 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser

- 1) om gripande av en person enligt 36 § 2 mom., 37 § och 71 § 2 mom., om omhändertagande av egendom enligt 28, 59, 66 och 69 § samt om protokoll som ska upprättas eller andra anteckningar som ska göras i samband med kroppsvisitation enligt 19 och 28 §,
- 2) om utrustande av en gränsbevakningsman med maktmedels- och skyddsredskap och vid behov om en gränsbevakningsmans övriga utrustning,
- 3) vid behov om behandling av ett tillstånds- eller anmälningsärende enligt denna lag och om förfarandet vid anmälan och ansökan om tillstånd.

(11.9.2009/688)

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser

- 1) om förfarandet vid förvaring av egendom som omhändertagits,
- 2) om förfarandet vid stoppande av fordon och användning av maktmedel,
- 3) om fasttagande, förvaring och avlivande av djur,

4) vid behov om avspärrningsband och andra markeringar som enligt tvångsmedelslagen kan användas för att märka ut en byggnad, ett rum eller ett område som gränsbevakningsväsendet har stängt för att säkerställa utredningen av ett brott,

5) vid behov om förbudsskyltar och andra markeringar som kan användas för att märka ut sådana lokaler, områden och övningar som avses i 71 § och den gränsszon som avses i 7 kap.,

6) vid behov om tekniska förfaranden när det gäller säkerhetskontrollåtgärder vid gränsbevakningsväsendets objekt eller områden, och om det praktiska ordnandet av säkerhetskontroll.

12 kap

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

85 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2005.

Genom denna lag upphävs lagen av den 12 mars 1999 om gränsbevakningsväsendet (320/1999) och lagen av den 17 maj 1947 om gränsszon (403/1947) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

86 §

Övergångsbestämmelse om gränsszon

Bestämmelserna om gränsszonstillstånd i denna lag tillämpas även på gränsszonstillstånd som har beviljats före denna lags ikraftträdande.

Ägare till sådana stängsel och motsvarande konstruktioner som före lagens ikraftträdande uppförts närmare än 50 meter från gränslinjen och som försvårar gränsbevakningsväsendets patrullverksamhet och annan för upprätthållandet av gränssäkerheten nödvändig verksamhet har rätt att få ersättning enligt gängse pris för stängslet eller konstruktionen, om order givits att stängslet eller konstruktionen skall rivas och ordern verkställts.

RP 6/2005, FuUB 12/2005, RSv 92/2005

Ikraftträdelsestadganden:

29.9.2006/843:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2006.

RP 90/2005, FvUB 14/2006, RSv 94/2006

2.3.2007/222:

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2007.

RP 204/2006, FvUB 33/2006, RSv 273/2006

11.5.2007/554:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 264/2006, FsUB 2/2006, RSv 298/2006

11.5.2007/557:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

RP 172/2006, FsUB 3/2006, RSv 299/2006

11.9.2009/688:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

RP 26/2008, FvUB 6/2009, RSv 82/2009

22.12.2009/1195:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

RP 211/2009, KoUB 25/2009, RSv 229/2009

4.6.2010/478:

Denna lag träder i kraft den 15 juni 2010.

RP 219/2008, FvUB 2/2010, RSv 27/2010

27.8.2010/764:

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

RP 94/2009, LaUB 9/2010, RSv 84/2010

17.12.2010/1150:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

RP 186/2010, FvUB 19/2010, RSv 192/2010

22.7.2011/875:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

RP 224/2010, FvUB 42/2010, RSv 371/2010